

Inzet en resultaten van tijdelijke financiële middelen sociaal domein: terugblik op 2023

1. Inleiding

1.1 Raadsmotie

In de vergadering van de raad van 9 november 2023 is de motie : ‘Zicht op de inzet en resultaten van tijdelijke financiële middelen ‘ aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college om “de raad periodiek (minimaal twee keer per jaar) met een raadsbrief te informeren over de exacte inzet van alle tijdelijke middelen, de beoogde doelen en de behaalde resultaten. ”

Deze notitie is bedoeld als bijlage bij de eerste raadsbrief die in antwoord op de motie aan de raad beschikbaar gesteld zal worden. Deze eerste rapportage zal anders zijn dan de komende versies. Dit omdat het een terugblik is naar een jaar waarin veel veranderingen ingezet zijn. 2023 is een overgangsjaar geweest, waarin de middelen er eerder waren dan de plannen die er bij hoorden. Daarnaast zal deze rapportage dienen als pilot voor de komende rapportages. Aan de hand van de reacties van de raad zal het format voor de komende rapportages aangepast worden.

In deze rapportage wordt nader ingegaan op de volgende tijdelijke middelen, die in 2023 beschikbaar waren:

- Brede SPUK sociale basis, gezondheidsverschillen, sport en cultuur (middelen Gezond en Actief Leven Akkoord – GALA)
- SPUK sportakkoord II
- Nationaal programma onderwijs (NPO) doorlooptijd januari 2022 – augustus 2024
- SPUK Impuls Jongerencultuur

Deze rapportage is een terugblik op 2023. Inmiddels weten we op basis van het nieuwe coalitieakkoord dat de Spuk-systematiek mogelijk gaat verdwijnen. In beginsel stoppen dan de financiële middelen en zal bestuurlijk een afweging moeten worden gemaakt over de voortzetting van de activiteiten die voorheen met tijdelijke middelen werden gefinancierd.

1.2 Terugblik op het proces met betrekking tot de GALA-middelen

2023 was een bijzonder jaar. Het rijk was in 2022 in gesprek met gemeenten en instellingen/vertegenwoordigers van het zorgdomein over het nieuwe integrale zorgakkoord (IZA). Dit akkoord kwam moeizaam tot stand, mede omdat de gemeenten er grote moeite mee hadden dat de transformatie die noodzakelijk is om de zorg in ons land op peil en betaalbaar te houden, feitelijk neerkomt op een grotere opdracht voor de gemeenten binnen het sociale domein. Deze grotere opdracht vindt plaats in een tijd waarin de kosten binnen het zorgdomein stijgen, en de onzekerheid over de toekomstige financiële situatie van gemeenten groeit (ravinjaren 2026 en 2027).

Door deze patstelling tussen rijk en gemeenten heeft het tot maart 2023 geduurd voordat de gemeentelijke tegenhanger van het IZA, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is ondertekend door de partijen, en daarmee de bijbehorende financiële regeling voor gemeenten is opengesteld. Ook na deze openstelling waren er nog veel onduidelijkheden over de regels omtrent de bestedingen. Hiermee is de bijzondere situatie ontstaan dat we in september 2023 een plan van aanpak moesten indienen, om in de maanden daarna de formele beschikking bij de middelen te krijgen die bedoeld waren om in 2023 te besteden.

1.3 Achtergrond en doelstelling GALA

Een groot deel van de huidige zorgvraag zou niet nodig geweest zijn, als de mensen er allemaal een gezonde leefstijl op na houden. Maar die gezonde leefstijl is voor veel mensen moeilijk te behalen, omdat ze te kampen hebben met stressfactoren die slechts gedeeltelijk door hen zelf beïnvloedbaar zijn. De directe woonsituatie en de leefomgeving hebben een negatieve invloed op je gezondheid. Daarnaast blijkt er een samenhang tussen inkomen-, opleidingsniveau en gezonde levensjaren.

Er zijn grote gezondheidsverschillen te constateren in ons land en ook in Almelo. Als we dit zien in het licht van de komende vergrijzing en de ontgroening aan de ene kant, en een zorgsector die nu al zwaar onder druk staat en nauwelijks kan voldoen aan de vraag van de bevolking, dan is het hard nodig dat er gewerkt wordt aan preventieve gezondheid en het terugdringen van de gezondheidsverschillen. Dit kan alleen maar effectief zijn als gezondheid benaderd wordt als het resultaat van de onderliggende factoren. Het GALA gaat er daarom van uit dat gemeenten inzetten op het terugdringen van gezondheidsverschillen door op veel terreinen tegelijk en in onderlinge samenhang in te zetten. Er zijn daarom 13 verplichte onderdelen in het GALA benoemd.

Daarbij gaat het GALA er van uit dat in 2026 een regionaal sluitende preventie-infrastructuur staat. Deze infrastructuur wordt samen met de ketenpartners op regionaal- en lokaal niveau gevormd. Hiervoor is de regionale samenwerking van groot belang. Deze samenwerking wordt in Twente vorm gegeven door samen te werken binnen de Twentse Koers, en met de GGD als belangrijke partner als het gaat om kennis over de lokale en regionale gezondheidssituatie. In hoeverre in Almelo en in Twente de doelstellingen van het GALA gehaald worden, zal blijken uit het regiobeeld. Deze is in juli 2023 opgesteld en zal naar verwachting in 2027 weer opnieuw opgesteld worden.

2. Activiteiten en resultaten 2023

Bij de vaststelling van de hoofdlijnen bij de besteding van de middelen van de brede SPUK en in het integrale plan van aanpak is geconstateerd dat GALA-doelstellingen tegemoet komen aan de doelstellingen uit het programmaplan Sociaal en vitaal en de Visie op leefbare wijken en dorpen. Daarom heeft er geen formele beleidswijziging plaatsgevonden en zijn er geen totaal nieuwe initiatieven gestart. Omdat bovendien pas laat in 2023 zekerheid was over de definitieve toekenning van de middelen, zijn de middelen in dat jaar voor een groot deel ingezet binnen de inzet van de bestaande plannen. Daarnaast zijn de middelen gebruikt om ten behoeve van bestaande plannen activiteiten naar voren te halen en te intensiveren.

In het hier volgende wordt ingegaan op de besteding per onderdeel. Hierbij wordt de indeling van het Plan van aanpak bij de brede SPUK gebruikt. Voor meer details over de achtergronden van de inzet, wordt eveneens naar dit Plan van Aanpak ([Intern - 88829](#)) verwezen.

2.1. Sport

Ambitie

Meer Almeloërs sporten.

Sport moet toegankelijk zijn voor iedere inwoner in Almelo. We zetten sport in als doel om een leven lang te kunnen sporten en we zetten sport in als middel om drempels te verlagen of weg te nemen.

Acties en activiteiten 2023

Op 30 juni 2023 is een eerste opzet van het Sportakkoord II ingediend bij de Vereniging Sport en Gemeenten (=VSG). Op 1 september is de coördinator sport en preventie met haar werkzaamheden begonnen.

Sport is van grote maatschappelijke waarde. Het is voor velen een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Het draagt bij aan onze fysieke en mentale gezondheid, creëert saamhorigheid en biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Ook in Almelo werken we hieraan. Dit doen we onder andere door de uitvoering van het sportakkoord II.

In het afgelopen halfjaar zijn we aan de slag gegaan met de 6 thema's binnen het sportakkoord (inclusie & diversiteit, sociaal veilige sport, vitale sportaanbieders, vaardig in bewegen, ruimte voor sport en bewegen en de maatschappelijke waarde van topsport). Elk thema heeft een eigen ambassadeur. De ambassadeur is een buurtsportcoach vanuit het Sportbedrijf. De buurtsportcoach weet als geen ander wat er speelt en welke bijdrage wat op kan leveren voor de inwoner van Almelo. Zij zijn de verbinder met lokale partijen en ze horen en zien veel. Door te kijken en te luisteren naar waar lokaal vraag naar is, vergroten we het draagvlak en kunnen we relevante, enthousiaste partijen bij het sportakkoord betrekken. Samen met de ambassadeurs, de leden van het kernteam Sportakkoord en relevante samenwerkingspartijen geven we zo invulling aan het Sportakkoord II.

Middelen en resultaten sport

inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
60.000	Lokaal sportakkoord	Opzet en aanvang uitvoering lokaal sportakkoord II, opzet projectorganisatie en kernteam.
420.000	Regeling combinatiefunctionarissen	Inzet bij sportbedrijf Almelo, Bibliotheek, Kaliber en gemeente Almelo. Voor uitvoering van schoolsporttoernooien, Yu man Kidsrun, Koningsspelen, Urban sport Event, Elektrisch rolstoelvoetbal etc. met een bereik van zo'n 5000 deelnemers.

2.2 terugdringen gezondheidsachterstanden

Ambitie

- Onze inwoners zijn zich bewuster van de noodzaak om gezond en vitaal te leven.
 - Onze inwoners vinden gezond en vitaal leven belangrijk.
 - Meer inwoners sporten

Middelen en resultaten Gezondheidsachterstanden

inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
18.000	Nu niet zwanger	Nu niet Zwanger is een project dat vanaf 2021 toegevoegd is aan de werkwijze Kansrijke Start. In Almelo zijn vanaf het begin 201 trajecten ingezet, waarvan er 66 in 2023. De 66 gesprekken over de kindwensen hebben tot 65x anticonceptie geleid. De vrouwen en 1 man werden doorverwezen vanuit o.a. de inhoudelijk coördinator NNZ, het JMW, Curess, Aveleijn. Het positieve is, is dat er steeds meer organisaties een aandacht functionaris NNZ hebben en dat is te zien aan de doorverwijzingen. Het werkelijke aantal mensen dat anticonceptie heeft gehad, ligt hoger dan 65. Er wordt alleen (goed) geregistreerd als de inhoudelijk coördinator betrokken is en/of er een financiële drempel voor de betrokkene is. Via de verloskundigen wordt ook anti conceptie geregeld, maar dat wordt (nog) niet goed geregistreerd. De inzet vanuit de Spuk is een bijdrage aan de totale projectkosten.
9.000	Bezorgdienst leefstijlapotheek	Via de bezorger van medicijnen wordt bezoek afgelegd aan patiënten die, als gevolg van ziekte, weinig de deur uit komen. Waar nodig wordt een verbinding gemaakt met ons sociaal wijkteam. Het pilotproject moet nog geëvalueerd worden, maar de eerste berichten geven weer dat mensen de bezoeken als prettig ervaren en dat het bruikbare informatie oplevert over onze toegang.
16.000	Klup gezond	Klup gezond is een activiteit van De Klup. Er waren in 2023 16 deelnemers vanuit de doelgroep van de Klup, mensen met een beperking. Met de middelen is door De Klup zelf een heel nieuw project opgezet voor verbetering van de leefstijl van mensen met een beperking en (wat) overgewicht: Klup Gezond. Klup Gezond is geen streng dieetplan, maar een project van een jaar, dat in het teken staat van bewustwording. Het eerste half jaar bestaat uit wekelijkse bijeenkomsten, het tweede half jaar uit 'terugkomdagen' (opfrisbijeenkomsten). Tijdens die bijeenkomsten wordt op een leuke manier aandacht besteed aan goed en gezond eten, de gevolgen van suiker, zout en vetten in je lichaam en aan beweging. Het programma bestaat uit een mix van leuke quizjes, wedstrijdjes, excursies, challenges, speurtochten etc. De nadruk bij Klup Gezond ligt op plezier en kennisvergarig. Bij de laatste avond van het project is bij alle deelnemers de buikomvang gemeten, en die bleek fors afgenomen (t.o.v. de start en tussentijdse momenten).

		Bovendien zijn de deelnemers bewuster geworden van wat gezond eten en drinken inhoudt.
13.000	leefstijlmakelaar	De leefstijlmakelaar is een pilotproject dat gestart is in het kader van de preventieagenda. De leefstijlmakelaar heeft in 2023 90 personen op individuele basis ondersteund en begeleidt naar een voor hen passende voorziening/activiteit om hun leefstijl te verbeteren en zo te werken aan een betere gezondheid. Daarnaast is het bereik van de leefstijlmakelaar vergroot door haar actief te laten deelnemen aan diverse activiteiten zoals de nationale diabetes challenge. De SPUK levert een bijdrage in de totale projectkosten.
6.000	Villa Pinedo	Villa Pinedo is een organisatie van waaruit jongeren die zelf te maken hebben gehad met een echtscheiding van hun ouders, als buddy optreden voor kinderen in Almelo. In 2023 zijn er 10 buddymatches tot-stand gekomen. Daarnaast hebben 24 ouders een online training van Villa Pinedo gevolgd.
22.000	Trainee dementieproject	De in Almelo samenwerkende organisaties rondom dementie werken vanuit een gezamenlijk uitvoeringsplan aan de verbetering en betere bekendheid van het (voorliggende/algemene) aanbod aan dagactiviteiten voor mensen met dementie. Een trainee heeft de projectorganisatie hierbij ondersteund.

2.3 Kansrijke start

Ambitie

Strategische doelen:

- Onze kwetsbare inwoners redden zich beter met minder hulp van de overheid en ze zijn mentaal weerbaarder en veerkrachtiger.
- Onze 0-23 jarige Almeloërs groeien gezonder en vitaler op en ze ontwikkelen hun talenten beter.

Centrale Ambitie van werkwijze en samenwerking van Kansrijke Start

- Het bevorderen van het zelf-oplossend vermogen van onze inwoners en de versterking van de ondersteunende sociale structuren en voorzieningen.
- Ouders stimuleren en ondersteunen om hun verantwoordelijkheid te nemen in de opvoeding en ontwikkeling t.b.v. hun kind.
- De optimale ontwikkelingskansen voor kinderen staan centraal. We realiseren met elkaar een doorlopende leer, zorg- en ontwikkelingslijn. Optimale ontwikkelingskansen zijn alleen mogelijk als we integraal samenwerken met lef.
 - De basis is thuis op orde. Voor ouders is er ondersteuning om daaraan te werken.
 - Ouders zijn partner bij gesprekken over hun kind om de afstemming van de ontwikkeling thuis, in de opvang en op school te optimaliseren. Dit leidt tot ondersteuning op maat.
 - Ouders zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van hun kind.
 - Binnen het ouderprogramma van de voor en vroegschoolse educatie (=VVE) bieden we maatwerk op basis van de ouderanalyse per locatie.

- Er is een breed en toegankelijk aanbod van informatieve bijeenkomsten over opvoeden en opgroeien.
- Er is een preventief vangnet voor kwetsbare ouders (NPO doel -Kansrijke Start).

Middelen en resultaten Kansrijke start

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
58.000	Jonge moederwerk 57.722 SPUK, totaal bedrag 230.965	De SPUK levert een bijdrage in de totale projectkosten Het Jonge MoederWerk begeleidt kwetsbare zwangeren/jonge moeders tijdens de eerste 1000 dagen van hun kind. In 2023 zijn 110 jonge moeders via deze aanpak begeleid. Eind 2023 is er een aanmeldstop ingesteld omdat er te veel aanmeldingen waren. Dat leidde vanaf dat moment tot meer overdrachten naar het wijkteam en daardoor meer inzet van maatwerk (jeugdzorgindicaties). In 2023 heeft een evaluatie van Pharos plaats gevonden. De moeders gaven een gemiddelde waardering van 9.7 op een schaal van 10.
17.000	Inzet Verloskundigen- praktijken	Binnen het Kansrijke Start netwerk is het preventieve netwerk voor kwetsbare ouders vorm gegeven. De betrokken professionals (Jeugdmaatschappelijk werkers, verloskundige zorg, wijkcoach, professionals van jeugdgezondheidszorg en ziekenhuisgroep Twente) signaleren al vroeg in welke gezinnen aandacht nodig is. Rond de 10e week van de zwangerschap zijn de meest kwetsbare gezinnen al in beeld. De SPUK levert een bijdrage aan de totale kosten van de inzet van verloskundigen. De praktijkondersteuner legt (prenatale) huisbezoeken af bij kwetsbare zwangeren, signaleert achterstanden waaronder laaggeletterdheid en verwijst door. De verloskundige neemt deel aan de maandelijkse casusoverleggen, organiseert centering pregnancy, een groepsgewijze bijeenkomst na individuele gezondheidschecks.

2.4 Mentale gezondheid

Ambitie

In 2026 hebben we een beter werkend ecosysteem waardoor onze kwetsbare inwoners zich beter redden met minder hulp van de overheid en mentaal weerbaarder en veerkrachtiger zijn. Operationele doelen:

- We helpen kwetsbare inwoners eerder met hun mentale problemen.
- Onze inwoners voelen zich veerkrachtiger.
- Onze inwoners voelen zich minder eenzaam.

De komende jaren gaan we samen met inwoners en professionals (op weg naar een) ‘Mentaal krachtiger Almelo’. Hierdoor zijn inwoners van Almelo beter opgewassen tegen de uitdagingen in het leven en blijft de zorg beschikbaar voor inwoners die het nodig hebben.

Middelen en resultaten mentale gezondheid

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
26.000	Inzet beleidscapaciteit	De beleidscapaciteit is ingezet om een plan van aanpak Mentale Gezondheid op te zetten binnen het programma Sociaal en Vitaal. Hierdoor zijn onder meer de projecten Leeflab en ecosysteem mentale gezondheid (GEM) ontwikkeld. Het leeflab is gestart in 2023. Het GEM is in 2024 van start gegaan. De beleidscapaciteit hadden we zonder GALA-middelen uit eigen budgetten bekostigd.
5.000	Ervaringsdeskundigheid	Een van de pijlers van het ecosysteem Mentale Gezondheid is de inzet van ervaringsdeskundigheid. De stichting Mens door Mens wordt gesubsidieerd om dit verder vorm te geven en door te ontwikkelen. De bijdrage uit de SPUK is een onderdeel van de totale subsidie van de gemeente Almelo (programma Sociaal en Vitaal en programma Zorg Veiligheid)

2.5 aanpak overgewicht/obesitas

Ambitie

Het aantal jeugdigen en volwassenen dat aan overgewicht lijdt, gaat omlaag.

Middeleninzet en resultaten

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
87.000	Festiv Almelo	In 2023 hebben 5.173 kinderen deelgenomen aan de activiteiten die tijdens de zomervakantieweken zijn georganiseerd. Dit hadden we zonder GALA-middelen uit eigen budgetten bekostigd.

2.6 Valpreventie

Ambitie

Jaarlijks komen minder ouderen (65+) op de spoedeisende hulp naar aanleiding van een val.

Middeleninzet en resultaten

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
24.000	Buurtsportcoach volwassenen	De buurtsportcoaches zorgen voor passend preventief beweegaanbod in de wijken en in de wijkkamers. In 2023 zijn 90 volwassenen met dit aanbod bereikt.
79.000	Motoriekroute Schelfhorst	Aanleg van de route en begeleiding / bewegingsstimulering van ouderen in de Schelfhorst met gebruik making van de motoriekroute. Deze inclusieve motoriekroute wordt door allerlei inwoners gebruikt. In 2023 hebben gemiddeld wekelijks 17 volwassenen aan de groepsactiviteiten deel genomen.
38.000	Powerful ageing	Inzet van beweeg- en spierversterkingsprogramma voor ouderen. In 2023 hebben 89 ouderen aan dit programma deel genomen. De PA-interventie leidt tot verhoging van de dagelijkse fysieke activiteit, verbetering van de ervaren gezondheid en kwaliteit van leven en verbetering van het fysiek functioneren.
45.000	Valpreventie-interventies	Het fysiocollectief Almelo voert voor de gemeente een pilot uit waarin 100 inwoners uit Almelo die een licht danwel matig valrisico hebben, een programma volgen om dit risico te verkleinen.
14.000	Kwartiermaker valpreventie	De valpreventie is voor de gemeente een nieuwe opdracht. De kwartiermaker is aangesteld om het programma voor de gemeente op te zetten, en zorg te dragen voor de noodzakelijke regionale afstemming.
15.000	Inzet (nieuwe) technologie	In Almelo loopt een pilot ten behoeve van de inzet van (nieuwe) technologie als ondersteuning om langer zelfstandig thuis te kunnen wonen. Om deze pilot goed uit te kunnen voeren is een samenwerking met de Technologie en Zorgacademie aangegaan en zijn wijkcoaches en de projectleider zorgtechnologie geschoold als tech-ambassadeur. Zij kunnen nu technologie adviseren bij inwoners, zodat zij langer zelfstandig (met minder menselijke ondersteuning) thuis kunnen functioneren.
8.000	Coördinatie sport en gezondheid	De coördinator sport en gezondheid zet zich in voor de uitvoering van Sportakkoord II. Onderdeel van de werkzaamheden is de zorg voor een passend aanbod voor ouderen, opdat ze fit en in beweging blijven.
14.000	Informatiemateriaal inwoners	In 2023 zijn meerdere materialen in Almelo aan inwoners beschikbaar gesteld: de Beweeg- en Cultuurgids, de Gezond in Almelo krant en de flyer Valpreventie. Daarnaast zijn deze producten op veel plekken in de stad op te halen / danwel in te zien. Doel van deze materialen is dat inwoners zich op de hoogte kunnen stellen van (bijvoorbeeld) algemene voorzieningen, hoe zij het wijkteam kunnen vinden, welke initiatieven tegen eenzaamheid in onze gemeente bestaan, enzovoorts.

2.7 Leefomgeving

Ambitie

‘Almelo is een levendige, vitale en veilige stad waar het volgens inwoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is’.

Om dit doel te bereiken zetten we binnen ‘Leefbare wijken en dorpen’ in op twee thema’s:

- Verbeteren van de leefbaarheid (sociaal én fysiek) in heel Almelo;
- Versterken van de integrale samenwerking in én met de wijken en dorpen.

In elke wijkopgave wordt er middels het werken aan verschillende relevante thema’s voor de betreffende wijk, een verbetering van de leefbaarheid en versterking van de veerkracht van bewoners nagestreefd.

Veerkrachtige bewoners kunnen de verschillende levensuitdagingen die op hun pad komen beter aan. Zij ervaren minder stress, krijgen meer oog voor hun omgeving, zijn beter toegerust om bijvoorbeeld armoede het hoofd te bieden en voelen dat zij meer regie hebben op hun eigen leven. Mentale gezondheid is dan een belangrijk voorwaarde om keuzes te kunnen maken die je fysieke gezondheid bewaren/bevorderen.

Middeleninzet en resultaten Leefomgeving

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
29.000	ABCD (asset based community development)-aanpak: een methodiek om te komen tot duurzaam verbonden buurtgemeenschappen door voort te bouwen op de (positieve) elementen (gaven, vaardigheden en passies) die in de buurt/wijk aanwezig zijn).	• 10 wijkprofessionals zijn getraind in de ABCD manier van werken • In 2023 zijn 4 wijkactiviteiten georganiseerd door bewoners (Paasactiviteit, Straatspeeldag, Halloween en Oud en Nieuw burenefeest); deze activiteiten hebben wijkbewoners bereikt waardoor nieuwe verbindingen zijn ontstaan. Vanuit deze nieuwe verbindingen ontstaat een sterkere gemeenschap • In 2023 zijn 2 buurtontmoetingen georganiseerd door de wijkprofessionals ism Beter Wonen en de gemeente Almelo (wijkregie) 1 x Steynstraat en 1 keer Bos- en Beekstraat. Uit beide bijeenkomsten zijn haakjes ontstaan om verder uit te werken met bewoners: Steynstraat: -aanpakken grasveld en speeltuin -thema parkeeroverlast Bos- en Beekstraat: -organiseren buurtbijeenkomst zomerperiode -Straat versieren met kerst

2.8 kansrijk opgroeien en vroegsignalering alcohol

Ambitie

Onze 0-23 jarige Almeloërs groeien gezonder en vitaler op en ze ontwikkelen hun talenten beter.

Middeleninzet en resultaten Kansrijk opgroeien en vroegsignalering alcohol

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
12.000	Uitvoering samenwerkingsovereenkomst met Tactus	De SPUK-bijdrage is onderdeel gemaakt van de reguliere budgetsubsidie aan Tactus verslavingszorg. De preventie van alcoholgebruik en de vroegsignalering van beginnend gebruik maken onderdeel uit van de uitvoeringsovereenkomst die met Tactus is opgesteld. In 2023 heeft Tactus voor de gemeente Almelo preventie-activiteiten uitgevoerd. Tactus verzorgt op basis van het Nationaal preventieakkoord en wetenschappelijk onderzoek de preventie-activiteiten voor de regio Almelo. De SPUK-middelen zijn toegevoegd aan het budget voor de sociale verslavingszorg, waar het preventieplan onderdeel van is.

2.9 Versterken sociale basis

Ambitie

Het verhogen van de mentale kracht en mentale veerkracht van de inwoners.

Het vergroten van de leefbaarheid van de wijk

Het bevorderen van de zelfstandigheid van de inwoners

Inzet en resultaten middelen Sociale basis

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
52.000	Leeflab	In het laatste kwartaal van 2023 is de kwartiermakersfase gestart van het leeflab. Het leeflab is een samenwerking tussen de Provincie Overijssel, Saxion Hogeschool, Stichting Erwelzijn en de gemeente Almelo. Het is een sociale experimenteerruimte waarin het sociaal wijkteam, het lokale welzijnswerk, gemeentelijk beleid, lokale netwerkpartners en inwoners gezamenlijk innovatieve oplossingen ontwerpen voor sociale problemen én tegelijkertijd werken aan veerkrachtversterking van bewoners. In de kwartiermakerfase (Q4 2023) is een grondige analyse van de huidige situatie uitgevoerd. Hierbij zijn de werkprocessen, uitdagingen op uitvoeringsniveau,

		beleidsontwikkelingen en de dynamiek tussen beleid en uitvoering in kaart gebracht.
123.000	Jeugdwerkers zorg en veiligheid	In 2023 is extra jongerenwerk ingezet om de overlast van jongeren in de binnenstad tegen te gaan. Aanleiding is een toename van de overlast in 2022, zowel qua omvang als ernst. De overlast concentreerde zich met name in de Galerij, op het Waagplein en voor de COOP. De inzet is deels gebruikt voor ambulante jongerenwerk in de binnenstad en deels om de inloop in het Dok op te zetten en te bemensen. Jongeren zijn daar naartoe geleid. De inloop was succesvol in 2023; veel jongeren hebben gebruik gemaakt van het Dok, jongerenwerkers hebben contact gemaakt met deze jongeren en de overlast in de binnenstad is aantoonbaar afgenomen. Zowel boa's, politie als jongerenwerkers treffen minder overlastgevend jeugd aan in de binnenstad. Ook het aantal meldingen vanuit de binnenstad is in 2023 minder geworden ten opzichte van het jaar ervoor. Echter, ondernemers geven aan nog steeds veel overlast te ervaren, waarmee dit ook voor de komende tijd aandacht zal vragen.

2.10 Mantelzorg

Ambitie

In Almelo wordt er wijkgericht gewerkt vanuit het Sociaal Domein. De nadrukkelijke wens is om het contact tussen de mantelzorgondersteuners en de medewerkers in de wijkteams te intensiveren (de Intakers en de Wmo consulenten).

Inzet middelen en resultaten Mantelzorg

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
49.655	Mantelzorg	Mantelzorg Almelo heeft in 2023 de beschikking gekregen over de SPUK gelden. Er is in 2023 een start gemaakt met de invulling van de ambities. Met de gemeente Almelo is afgesproken dat de verdere uitvoering in 2024 plaats gaat vinden. De inzet vanuit de GALA-SPUK is gericht op het specifiek wijkgericht werken en de verbetering van de korte lijnen en het adviseren en vinden van de juiste regelingen. Gebaseerd op gezondheid en het bevorderen van de sociale basis. Per wijk wordt gezocht naar de beste mantelzorgondersteuning, waarbij door de contacten in de wijk meer bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheid tot mantelzorgondersteuning, en worden er nieuwe

		mantelzorgondersteuners geworven. Bekend maakt immers bemind. <u>Inzet 2023:</u> • Formatie werven en start inzet • Opstarten en intensiveren van contacten met de wijkteams • Aandacht voor mantelzorgers met een migratieachtergrond (opstartfase) • Aandacht voor werkende mantelzorgers (opstartfase)
--	--	--

2.11 Een tegen eenzaamheid

Ambitie

Vanuit het in 2023 opgestelde actieplan eenzaamheidsbestrijding 2023-2026 (zetten we samen met de lokale coalitie KomErbij Almelo in op 3 lijnen:

Operationele doelen

1. Onze Almeloërs zijn zich meer bewust van eenzaamheid en weten waar ze terecht kunnen;
2. Professionals signaleren eenzaamheid, kennen het handelingsperspectief en handelen daar ook naar;
3. We kunnen de eenzame jongeren en volwassen inwoners beter bereiken en helpen.

Inzet en resultaten middelen Een tegen eenzaamheid

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
42.000	Kom er bij Almelo	Inzet voor regievoering en projectleiding Kom erbij Almelo. Samen met de Coalitie KomErbij Almelo is begin 2023 een gezamenlijk meerjaren actieplan opgesteld. De focus van het actieplan ligt op: bewustwording bij onze inwoners, zowel volwassenen als jongeren. Maar ook bewustwording bij de professionals; het signaleren van eenzaamheid, het handelingsperspectief kennen en daarnaar kunnen handelen. En als derde lijn het beter bereiken en helpen van onze inwoners die zich eenzaam voelen. De ureninzet heeft in 2023 geresulteerd in veelvuldige communicatie via social media, via het radioprogramma KomErbij FM en op informatiemarkten om onze inwoners bewust te maken van eenzaamheid en de activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden om bij aan te sluiten. Verder zijn 10 ontmoetings(mid)dagen georganiseerd van wandelingen tot paaslunch en bingo. En is er gezorgd voor 3 zogenaamde geluuksmomenten waarbij onze inwoners andere "eenzame inwoners" moesten betrekken. Denk hierbij aan het delen van paaseitjes met

		elkaar en het weggeven van bloemen en herdenkingslichtjes. Tenslotte is ook een nieuwe algemene voorziening toegevoegd aan ons aanbod: de ontmoetingsplaats op begraafplaats 't Groenedael. Dit omdat eenzaamheid vaak een oorzaak vindt in een life-event, zoals het overlijden van een naaste. Vooralsnog is gestart met twee dagdelen in de week. Elk dagdeel zijn min. 4-6 mensen aanwezig geweest. Zij geven aan dat het een veilige vertrouwde plek is waar naar ze geluisterd worden ook als de eigen omgeving het niet meer kan horen, waardoor ze zich minder eenzaam voelen
--	--	---

2.12 Welzijn op recept

Ambitie:

Het beoogde doel is om inwoners met een vermoeden van psychosociale of financiële problematiek sneller toe te leiden naar voorliggende voorzieningen in de gemeente zodat escalatie van problematiek, medicalisering en diensgevolge hogere zorgkosten worden voorkomen.

Inzet middelen en resultaten Welzijn op recept

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
17.600	Welzijn op recept	In 2023 liepen een paar pilots van SamSam/Waar is Wally (voorheen Geldzorgen in de huisartsenpraktijk), een voorloperproject van Welzijn op recept. In 2023 is ingezet op het verder uitbouwen van deze werkwijze in de vorm van Welzijn op recept. De SPUK-middelen zijn met name ingezet voor de ambtelijke inzet. Hiermee zijn we in staat geweest om de samenwerking tussen huisartspraktijken en het sociaal domein verder vorm te geven, waarmee de beoogde ketensamenwerking meer vorm gaat krijgen. In 2023 is verder gewerkt aan het uitbouwen van het aantal huisartslocaties naar in totaal 10. In 2023 zijn 75 mensen met de aanpak SamSam/Welzijn op recept bereikt. Hiervan zijn 38 aanmeldingen doorverwezen binnen het sociaal domein (Avedan, Sportbedrijf etc), 26 aanmeldingen zijn door de intaker (van het sociaal wijkteam) zelf geholpen, en 11 aanmeldingen zijn anders afgehandeld (juridische dienstverlening, wmo loket, niet naar de afspraak gekomen, etc.)

3. Nationaal Programma Onderwijs

3.1 Achtergrond en doelstelling van de regeling

De rijksoverheid bood gemeenten en schoolbesturen een eenmalige specifieke uitkering om onderwijsachterstanden van kinderen die veroorzaakt werden door COVID-19 in te halen. Gemeente Almelo ontving in totaal € 1.675.849. De regeling is onderdeel van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De door de gemeente ontvangen gelden zijn bedoeld ter aanvulling op de interventies die de scholen doen vanuit hun eigen uitkering. Op bestuurlijk niveau heeft over onze aanvulling afstemming met het onderwijs plaatsgevonden. Het college heeft op deze Almeloanse aanpak richting herstel een besluit ([B&W - 8901](#)) genomen.

Hiermee heeft het college ([B&W-10169](#)):

Avedan gevraagd voor de periode januari 2022 tot 31 december 2023 de volgende activiteiten in te zetten:

- a. de inzet van een parttime projectleider gedurende de projectperiode;
- b. de inzet van 2,5 FTE schoolmaatschappelijk werk voor alle primair-, voortgezet-, en speciaal onderwijs schoollocaties in de gemeente Almelo;
- c. de inzet van 150 pubercoachtrajecten op de drie VMBO locaties, later Alma College in Almelo;
- d. de inzet van naschoolse activiteiten in combinatie met opvoedondersteuning en het versterken van de mentale veerkracht van alle kinderen, jongeren en hun ouders in de wijken Aalderinkshoek/ Kerkelanden, De Riet/ Nieuwland en Ossenkoppelerhoek/ Nieuwstraatkwartier, evenals het inrichten van succeslokalen binnen het basisonderwijs in deze wijken.

De subsidie voor de onderdelen b, c en deels d zijn verlengd tot einde van het huidige schooljaar, tot 1 augustus 2024.

GGD Twente Jeugdgezondheidszorg is gevraagd de volgende activiteit in te zetten:

- e. Regionaal participeren in de Gezonde schoolaanpak voor alle 398 schoollocaties in Twente.

3.2 Beoogd effect

Met de inzet van de gezamenlijk geformuleerde activiteiten beoogden we de COVID-19-gerelateerde vertragingen bij kinderen, en in het bijzonder bij specifieke aandachtsgroepen, in het onderwijs in te halen. Scholen ontvingen ook rijksmiddelen om maatregelen te nemen om COVID-19 gerelateerde vertragingen bij kinderen en jongeren in te halen. De maatregelen die we vanuit de gemeente hebben genomen waren aanvullend en ondersteunend hieraan.

3.3 Activiteiten en effecten

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en resultaten
-------	-----------------	---------------------------

inzet van 2,5 FTE school-maatschappelijk werk; Kosten over 2023: € 211.500	alle primair-, voortgezet-, en speciaal onderwijs schoollocaties in de gemeente Almelo	In het jaar 2023 zijn in totaal 419 leerlingen/ouders ondersteund. De extra inzet heeft gezorgd voor bijna een verdubbeling in het bereik. Het school-maatschappelijk werk is aangesloten geweest bij: 251 School Ondersteunings Teams 64 Handelingsgericht Arrangeren (verwijsgesprekken naar het (V)S(B)O))
de inzet van 150 pubercoachtrajecten Kosten over 2023: € 135.000	op de drie VMBO locaties, later Alma College in Almelo	Binnen het Alma zijn er 70 coachtrajecten opgestart en meer dan 200 korte contacten/pubercoachtrajecten. Er zijn 51 keer naschoolse activiteiten georganiseerd waar 369 deelnemers aan hebben meegedaan. Leerlingen zijn meer met elkaar in verbinding gekomen door de verschillende activiteiten zoals de Iftar.
de inzet van naschoolse activiteiten in combinatie met opvoedondersteuning en het versterken van de mentale veerkracht van alle kinderen, jongeren en hun ouders Kosten over 2023: € 596.000	in de wijken Aalderinkshoek/ Kerkelanden, De Riet/ Nieuwland en Ossenkoppelerhoek/ Nieuwstraatkwartier, evenals het inrichten van succeslokalen binnen het basisonderwijs in deze wijken;	Opvoedondersteuning, mentale veerkracht versterken ouders: Ouderkamers zijn ingericht bij: de Kubus, STEP en de Zegge. Vanuit opvoedondersteuning zijn er 30 bijeenkomsten georganiseerd rondom verschillende thema's, hierbij zijn 201 oudercontacten geweest. Tot nu toe zijn 36 individuele trajecten opgestart vanuit de Triple P methodiek. Daarnaast zijn er veel korte contacten geweest met ouders die een vraag hadden, tijdens een activiteit, bij de ouderkamer, tijdens een inloop of via Whats app. Mentale veerkracht kinderen versterken: Het Succeslokaal heeft gedraaid op 6 scholen: de Kubus, de Wierde, STEP, de Zegge, de Compaan en de Bonkelaar. Op de St. Egbertus is gestart, maar hier bleek meer behoefte aan meer SMW ivm complexe problematiek. In 2023 zijn er 246 activiteiten georganiseerd en zij rond de 1600 contactmomenten geweest met de kinderen (individueel en groepsgewijs/klassikaal). De kinderen worden weerbaarder door onder andere positieve gesprekken, het aanleren van helpende gedachtes,

		gelukslessen en SOVA trainingen. Thema's als rouwverwerking, pesten, emoties, zelfbeeld, faalangst en groepsdynamiek worden hierbij behandeld. Inzet van naschoolse activiteiten: <i>Talentenclub</i> Ca. 100 kinderen zijn in contact gebracht met activiteiten waar ze van huis uit lang niet altijd mee in aanraking zouden komen. Dit draagt, binnen een veilige omgeving van o.a. school, bij aan een brede blik op wat ze kunnen onderzoeken in hun leven en waar hun talent ligt. Kinderen hebben geleerd door te doen en te ervaren, het "levensecht" leren. Ook worden ze gevraagd waar ze nieuwsgierig naar zijn, zo zijn ze zelf eigenaar van hun leerproces. Kinderen ontwikkelden inzicht in hun sterke en minder sterke kanten. De Talentenclub is gebaseerd op de methodiek van Gardner. <i>Buurtsportcoach buitenspelen 4-12 jaar</i> De buurtsportcoach Buitenspelen is in wijken actief om het buitenspelen te stimuleren. Hiervoor maakt zij gebruik van de playgrounds. Gemiddeld spelen er 10 kinderen op de playgrounds tijdens de Sportbief. <i>Extra naschoolssportaanbod 4-12 jaar</i> Op 7 schoolpleinen worden wekelijks de pleinspelen georganiseerd door buurtsportcoaches, hieraan nemen 20-40 kinderen wekelijks per locatie deel. <i>Buurtsportcoach jongeren 12-18 jaar</i> Wekelijkse biedt de buurtsportcoach activiteiten op de playground Goossenmaat en Steffensweg aan, hier doen gemiddeld 20 jongeren aan mee.
--	--	---

GGD Jeugdgezondheidszorg Gezonde schoolaanpak Kosten over 2023: € 15.000	Huidig schooljaar maken de hiernaast genoemde scholen gebruik van de hierbij aangegeven thema's van de subsidieregeling gezonde schoolaanpak	De Compaan: jong Leren Eten De Rietpluim: voeding De Zegge: welbevinden Het Erasmus PRO: welbevinden Het Alma college: relaties en Seksualiteit Het Alma college: jong Leren Eten Montessori school: subsidie jong Leren Eten Het Omnis college: relaties en Seksualiteit/ Jong leren eten SBO de Welle: relaties en Seksualiteit SO het Mozaïek: sport Bewegen/ Voeding St Stephanusschool: jong Leren Eten ROC van Twente voeding
---	--	---

4. Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur

4.1 Achtergrond en doelstelling van de regeling

De coronacrisis heeft een groot negatief effect gehad op jongeren. Ze hadden te kampen met mentale klachten, beperkte sociale omgang (terwijl contact met leeftijdsgenoten cruciaal is voor hun ontwikkeling in deze levensfase) en zelfs eenzaamheid.

Het rijk heeft aan de gemeente Almelo voor 2023 een specifieke uitkering Impuls jongerencultuur ter beschikking gesteld voor de bevordering van cultuurparticipatie van jongeren van 14 tot en met 27 jaar. Hierbij dienen activiteiten aan te sluiten bij bestaand beleid en de bestaande, culturele infrastructuur met betrekking tot jongerenparticipatie

4.2. Beoogd effect

Het vergroten van de deelname van jongeren aan uiteenlopende culturele en creatieve activiteiten en projecten om zo bij te dragen aan de talentontwikkeling, verbinding, veerkracht en persoonlijke ontwikkeling van de Almelose jeugd.

4.3 Activiteiten en effecten

Inzet	Ten behoeve van	Toelichting en beoogde resultaten
€ 310.000	Kaliber Kunstenschool voor de uitvoering van diverse programma's voor jongeren vanuit Studio 15:	In 2023 is ingezet op de programma's: - Makersspace Kunst&Techniek; - Podcasten en Livestreamen; - Spin-It traject: Beatmaking & DJ-ing; - Ondernemerschap: webshop & platform; - Uitbreiding Kunstwerk. Het aantal jongeren welke de programma's bezoeken zou minimaal terug zijn op het niveau van 2019, (7.958) maar blijkt in 2023 bijna verdubbeld naar 14.159.